

Màu sắc Nam Bộ trong truyện Những đứa con trong gia đình

Sưu tầm, tuyển chọn bài văn hay Phân tích màu sắc Nam Bộ trong truyện Những đứa con trong gia đình của Nguyễn Thi.

Đề bài: Phân tích màu sắc Nam Bộ trong truyện "*Những đứa con trong gia đình*" của Nguyễn Thi.

Bài làm:

Hướng dẫn lập dàn ý chi tiết

I. Mở bài:

- Giới thiệu tác giả tác phẩm.
- Nêu việc xây dựng được một tác phẩm mà con người với những nét tính cách, đặc điểm nhân vật đậm chất Nam Bộ, đây là một thành công lớn của Nguyễn Thi.

II. Thân bài:

- Giải thích: Chất Nam Bộ là khái niệm chỉ nét đặc sắc của tác phẩm để phân biệt với các tác phẩm khác. Chất Nam Bộ là sắc thái miền Nam trở thành một nét đặc trưng cho truyện ngắn thể hiện ở hai phương diện nội dung và nghệ thuật.

- Cơ sở tạo nên chất Nam Bộ trong truyện ngắn:

+ Đặc điểm sáng tác của Nguyễn Thi.

+ Hoàn cảnh sáng tác của "*Những đứa con trong gia đình*"

- Biểu hiện của chất Nam Bộ:

- Nội dung:

a) Khắc họa và xây dựng hình tượng những con người miền Nam trong trang viết; ở mỗi người có những nét riêng nhưng họ đều điển hình cho con người Nam Bộ.

** Biểu hiện cụ thể:*

- Không gian nghệ thuật: Hình ảnh miền sông nước Nam Bộ: rạch, vàm sông, con xuồng, mảnh vườn thoảng mùi hương cam...trong kí ức và nỗi nhớ của Việt; là mảnh đất chiến trường nơi Việt và đồng đội đã chiến đấu, là nơi Việt nằm lại một mình.

Màu sắc Nam Bộ trong truyện Những đứa con trong gia đình

- Các nhân vật đều là con người Nam Bộ yêu quê hương, đất nước, gắn bó với cuộc đời sông nước. Họ có tính thẳng thắn, bộc trực, căm thù giặc sâu sắc, chiến đấu anh dũng song cũng rất tình cảm:

+ Má của Việt: một người phụ nữ nông dân Nam Bộ dành trọn đời cho chồng con, cho cách mạng, đảm đang tháo vát, giàu đức hy sinh, mạnh mẽ trong khổ đau mất mát (dẫn chứng)

+ Chú Năm: Từng tham gia kháng chiến chống pháp, bị thương nên về quê làm nghề sông nước, nhưng nhiệt thành cách mạng không hề giảm, luôn chăm lo cho các thế hệ con cháu (phân tích chi tiết cuốn sổ gia đình, giọng hò)

+ Chị Chiến và Việt: Những người con tiếp nối truyền thống gia đình, sinh ra trong một gia đình có truyền thống cách mạng, có tinh thần yêu quê hương đất nước, căm thù giặc sâu sắc, luôn có ý chí noi gương các thế hệ đi trước, có ý thức kéo dài thêm dòng sông truyền thống của gia đình.

=> Bên cạnh nét chung giữa mỗi nhân vật còn có những cá tính riêng (so sánh giữa chị Chiến và má, Chiến và Việt...)

b) Đề tài của tác phẩm phản ánh cuộc chiến đấu ở miền Nam từ đó tạo nên những trang văn nóng hổi chất hiện thực và có tính thời sự (hình ảnh gia đình miền Nam trong chiến tranh và không khí của chiến trường miền Nam đầy căng thẳng quyết liệt).

c) Tác phẩm đã khái quát lại không khí sinh hoạt của con người miền Nam và gọi lên không gian thiên nhiên mang nét đặc trưng của miền Nam tuy không khí ngột ngạt của chiến trường nhưng vẫn đậm chất thơ...

- Nghệ thuật: nhận xét về ngữ điệu, hệ thống ngôn từ, cách xưng hô

– Cách kể chuyện, ngôn ngữ mang đậm màu sắc Nam Bộ, giàu tính tạo hình, tính truyền cảm. Lời văn chân thực, thấm thía, làm nổi bật tâm lý, tính cách con người Nam Bộ.

– Giá trị: Chất Nam Bộ tạo nên nét hấp dẫn riêng cho Nguyễn Thi, truyền đến cho bạn đọc sự mến yêu đối với miền Nam, cảm nhận được ý nghĩa của cuộc chiến đấu ở miền Nam. Làm sáng lên chủ đề tác phẩm: tư tưởng đậm chất dân tộc trong chiến đấu.

III. Kết luận:

- Khẳng định lại một lần nữa tài năng của tác giả trong việc xây dựng lên một không gian, con người mang hơi thở đậm chất Nam Bộ.

Màu sắc Nam Bộ trong truyện Những đứa con trong gia đình

Tuyển chọn 2 bài văn mẫu hay nhất phân tích màu sắc Nam Bộ của truyện

Bài mẫu 1:

Thuở sinh thời, nhà thơ của sự thiên tài và bất hạnh – Hàn Mặc Tử đã từng có câu thơ thật hay: "Người thơ phong vận như thơ ấy" – cái khí chất của nhà văn, nhà thơ, của người nghệ sĩ suốt đời mài miết trên hành trình đi tìm cái đẹp nhiều khi toát lên từ vóc dáng, thần thái của họ. Và thậm chí, đôi khi, cái phong thái của người nghệ sĩ cũng đã phần nào hé lộ cho người đọc về nét sở trường, cái dị biệt của chính những con người ấy trên hành trình sáng tạo. Và cứ thế, khi ta nhìn vào bức chân dung nhà văn Nguyễn Thi được đưa vào sách giáo khoa, trên khuôn mặt ông, từ vầng trán và sống mũi cao, đôi mắt sáng, mở to, nhìn thẳng cho đến cái khuôn miệng bình thản, tất cả dường như đều hé lộ cho ta, đó là một con người cương nghị, thẳng thắn. Đó dường như là nhà văn của những tính cách dữ dội, những xung đột quyết liệt; là con người sinh ra để cầm bút và cầm súng. Và dường như là một sự sắp đặt sẵn của số phận, ngã rẽ của đường đời đã đưa ông vào miền Nam, mảnh đất hào hùng của một thời đánh Mĩ. Dẫu trên hành trình xuôi ngược ấy, đã có lúc, Nguyễn Thi trở ngược ra đất Bắc, nhưng như một thói nam châm kì lạ, sức hút của miền Nam lại hút ông quay ngược trở lại để sống với đất, với người miền Nam của một thời máu lửa. Chất liệu sống ngồn ngộn cùng sức hút từ chính tính cách những con người cộng với khí chất và tài năng của người nghệ sĩ đã giúp Nguyễn Thi sáng tạo nên một truyện ngắn xuất sắc – *"Những đứa con trong gia đình"* in đậm dấu ấn trong trái tim nhiều thế hệ độc giả. Và tôi cũng đã tìm đọc nó để được đắm chìm trong một thế giới thấm đẫm sắc màu của đất và người miền Nam, cái phong vị rất riêng của mảnh đất "Thành đồng Tổ quốc" trong một thời đánh Mĩ ác liệt mà rất đổi hào hùng và vinh quang!

Bằng tấm lòng yêu thương, gắn bó và sự am hiểu sâu sắc của mình, nhà văn Nguyễn Thi đã tạo dựng thành công không gian, bối cảnh mang đậm sắc màu Nam Bộ trong truyện ngắn *"Những đứa con trong gia đình"*. Đọc tác phẩm, người đọc như được dẫn dắt vào một thế giới mang những dấu ấn rất riêng. Đó là không gian của những dòng sông, ruộng đồng, bờ bãi. Xuyên suốt dòng hồi tưởng miên man, đứt nối của người chiến sĩ giải phóng quân tên Việt khi anh bị thương nặng, bị lạc đồng đội, nằm lại giữa chiến trường, ấn tượng sâu đậm trong anh không chỉ là hình bóng những người thân yêu mà đó còn là hình ảnh một quê hương Nam Bộ đã trở thành một vùng kí ức rất đổi thiêng liêng trong tâm hồn người lính trẻ. Việt nhớ tới những dòng sông mà con sông nào cũng "nhiều phù sa, lắm nước bạc. Ruộng đồng phì nhiêu cũng sinh ra từ đó. Lòng tốt con người cũng sinh ra từ đó gắn liền với những câu chuyện về cuộc đời chèo ghe mướn nhiều vất vả mà cũng lắm kỉ niệm buồn vui của chú Năm, người thân yêu còn lại của hai chị em Việt và Chiến. Tâm thức Việt còn nhớ về những cánh đồng lắm phù sa với cánh cò bay mãi miết mà trong những đêm mưa rả rích ngoài vàm sông, Việt cùng chị Chiến đi soi ếch, cười vui từ lúc đi cho tới lúc về. Có thể nói, không gian, bối cảnh mà hằng ngày hai chị em Việt và Chiến "hít thở" đều là khung cảnh đậm đặc sắc màu Nam Bộ. "Bầu không khí" ấy có những dòng sông mà thuở bé, hai chị em đã từng đi theo du kích bắn tàu Mĩ trên sông Định Thủy; có những vườn cây trái sum suê mà Việt đã từng in dấu chân trong những lần

Màu sắc Nam Bộ trong truyện Những đứa con trong gia đình

đi bắn chim bằng chiếc ná thun của mình và cũng là để thực hiện nhiệm vụ cảnh giới cho các cô chú cán bộ. Tất cả đều mang một sắc màu rất riêng biệt. Những vòm sông, những cây xoài mỡ côi, những buổi đi soi ếch hay những lần đi bắn chim đã trở thành bầu trời cổ tích tuổi thơ mà Việt không bao giờ quên. Cái dấu ấn của ruộng đồng, bờ bãi ấy còn theo Việt vào những kỉ niệm về hình ảnh người má thân yêu. Trong dòng chảy kỉ niệm, người má hiện hiện trong tâm thức người lính giải phóng quân trẻ tuổi không chỉ ở sự đảm đang, tần tảo; ở lòng yêu thương chồng con; ở một cuộc đời đau thương mà rất đỗi hiên ngang, bất khuất mà đó còn là mùi của bùn đất, của rơm rạ, của lúa gạo, của ruộng đồng, bờ bãi toát lên từ thân hình người má. Mùi vị của mồ hôi tần tảo, mùi của ruộng đồng, rơm rạ đã trở thành một cái gì đó rất đỗi thân quen mà thiêng liêng đến lạ lùng, chiếm một phần rất quan trọng trong đời sống tâm hồn của Việt. Đó thực sự trở thành một nét rất riêng của những con người được sinh ra trên mảnh đất miền Nam – thành đồng Tổ quốc. Dòng hồi tưởng đã đưa Việt trở về không khí của buổi sáng hai chị em sửa soạn mọi việc trước lúc lên đường ra mặt trận. Trong cái linh thiêng của hành động khiêng bàn thờ ba má sang gửi nhà chú Năm, hai chị em Việt và Chiến vẫn lại tiếp tục đi qua dây đất cày trước cửa, men theo chân vườn thoang thoang mùi hoa cam, con đường mà hồi trước má Việt vẫn đi để lội hết bung này qua bung khác. Khu vườn, cánh đồng, mùi hoa cam thoang thoang thực sự là những hình ảnh thấm đẫm chất thơ, in đậm dấu ấn Nam Bộ mà nhà văn Nguyễn Thi đã tạo dựng thật thành công và đầy ấn tượng!

Là người con sinh ra và lớn lên ở vùng đất Nam Định, nhưng những ngã rẽ khác nhau của cuộc đời lại đưa Nguyễn Thi đặt những bước chân trên hành trình vạn dặm mưu sinh lên mảnh đất miền Nam để rồi sau đó, ông đã dành cho đất và người nơi đây biết bao nhiêu ân tình sâu nặng. Viết "*Những đứa con trong gia đình*", nhà văn xứ Hải Hậu – Nam Định ấy đã chứng tỏ vốn hiểu biết sâu sắc về tính cách của những con người miền Nam. Ông đã tạo dựng thành công những bức chân dung với những nét tính cách hết sức đặc biệt, không trộn lẫn nhưng tất cả đều gặp gỡ nhau ở sự bộc trực, thẳng thắn, trọng nghĩa khí, sâu nặng tình cảm với quê hương, gia đình và có lòng căm thù giặc sâu sắc. Ấn tượng chạm khắc mãi trong lòng người đọc về hình ảnh người má của hai chị em Việt và Chiến là khoảnh khắc người mẹ miền Nam ấy cấp rỏ đi đòi đầu chồng khi bị giặc giết hại; là dáng hình lực lưỡng và đôi bàn tay to bản phủ lên đầu che chở cho đàn con trước mọi sự đe dọa của quân thù. Đó thực sự đã trở thành một hình ảnh mang tính chất biểu tượng cho sự can trường, bất khuất trước kẻ thù của những con người miền Nam. Chồng bị giặc giết hại, người má ấy đã một tay nuôi đàn con khôn lớn và vẫn dũng cảm tham gia phong trào cách mạng ở địa phương. Điều ấy không chỉ thể hiện sự đảm đang, tháo vát mà còn thể hiện khả năng sinh tồn, gánh vác, chống chọi trước biết bao nhiêu bão tố phong ba giữa một thời kì máu lửa của lịch sử dân tộc. Như cuộc chạy tiếp sức đường trường không ngừng nghỉ, tiếp nối truyền thống từ quê hương, gia đình và những người thân yêu, những người con như Việt và Chiến lớn lên cũng mang trong mình những phẩm chất đáng quý của con người Nam Bộ: khảng khái, kiên cường và vô cùng dũng cảm. Ông nội, ba, má ... đều ngã xuống bởi tội ác của kẻ thù nhưng những đứa trẻ ấy lớn lên không hề biết run sợ, cúi đầu. Dòng huyết quản chảy trong họ là sự can trường, bất khuất; là lòng căm thù và khát vọng chiến đấu để trả thù cho ba má, quê hương và gia đình. Trước lúc

Màu sắc Nam Bộ trong truyện Những đứa con trong gia đình

lên đường ra mặt trận, chị Chiến chỉ nói một câu ngắn gọn: "Tao đã thừa với chú Năm rồi. Đã làm thân con gái ra đi thì tao chỉ có một câu: Nếu giặc còn thì tao mất, vậy à!". Chị nói với Việt nhưng thực chất đó là lời thề với lòng mình của Chiến. Ẩn chứa đằng sau câu nói ấy là biết bao nhiêu nét tính cách tốt đẹp ở người con gái này: có sự thẳng thắn, gan góc; có sự dũng cảm, kiên cường; có lòng căm thù giặc và có thừa lòng quyết tâm của một người con gái miền Nam vốn sinh ra trong một gia đình đau thương mà anh dũng. Việt cũng vậy. Trước lời căn dặn của chị Chiến: "Chú Năm nói mày với tao đi kì này là ra chân trời mặt biển, xa nhà thì ráng học chúng học bạn, thù cha mẹ chưa trả mà bỏ về là chú chặt đầu", Việt chỉ nằm lăn ra ván, cười khì và bảo: "Chị có bị chặt đầu thì chặt chớ chừng nào tôi mới bị". Đằng sau câu nói và cái hành động nằm lăn ra ván, cười khì khì ấy của Việt có cái gì vô tư, vô lo, vô nghĩ của một chàng trai mới lớn nhưng nó còn bộc lộ phẩm chất gan góc, dũng cảm của những con người miền Nam. Ngắn gọn, dứt khoát, rõ ràng là tính cách của họ. Bởi thế, dễ hiểu vì sao sau này, cho dù bị thương nặng, một mình lạc giữa chiến trường với bốn bề quân giặc, Việt cũng không hề thấy sợ hãi. Anh gan góc, kiên cường cả trong suy nghĩ và hành động với suy nghĩ thật bình thản: "Trên trời có mây, dưới đất cũng có mây, cả khu rừng này chỉ có mình tao. Mây có bắn được tao thì tao cũng bắn được mây. Mây chỉ giỏi giết gia đình tao còn với tao, mây chỉ là thằng chạy". Cái suy nghĩ bình thản ấy xuất phát từ dòng máu kiên cường, từ khát khao chiến đấu trả thù cho ba má, quê hương và gia đình. Hình ảnh hai chị em Việt và Chiến trong buổi sáng khiêng bàn thờ ba má sang gửi nhà chú Năm để lên đường ra mặt trận là nơi thể hiện rõ nét nhất cho hình ảnh nhân dân miền Nam thời đánh Mĩ. Đó thực sự là những con người sinh ra để gánh vác, để chống chọi, chiến đấu và chiến thắng!

Với tấm lòng thiết tha của mình với mảnh đất và con người miền Nam, Nguyễn Thi không chỉ xây dựng thành công một không gian, bối cảnh đậm đặc sắc màu Nam Bộ; những tính cách người miền Nam không trộn lẫn mà ông còn tỏ ra am hiểu vô cùng sâu sắc vốn ngôn ngữ của những con người nơi đây. Đọc "*Những đứa con trong gia đình*", ta thấy nhà văn Nguyễn Thi đã sử dụng một cách dày đặc và sáng tạo hệ thống phương ngữ Nam Bộ: thôn mỏn, trọng trọng, mây – tao, vằm sông, in như má vậy, bấp vể, dòm ... để tạo nên một không khí miền Nam rất riêng cho thiên truyện ngắn xuất sắc này. Ngôn ngữ, cách tạo dựng đối thoại đều mang dấu ấn, mang đậm đặc "hơi thở" của mảnh đất và con người nơi "thành đồng Tổ quốc" trong thời đại đánh Mĩ anh dũng và hào hùng. Hãy một lần nữa lắng nghe lại một trong những lời đối thoại mang sắc màu Nam Bộ ấy:

- Bộ mình chị biết đi trả thù à?

- Hồi đó má nói cho tao đi, mây ở nhà làm ruộng với má, trọng trọng rồi đi sau.

Hoặc là:

- Chú Năm nói mày với tao đi kì này là ra chân trời mặt biển, xa nhà thì ráng học chúng học bạn, thù cha mẹ chưa trả mà bỏ về là chú chặt đầu.

Màu sắc Nam Bộ trong truyện Những đứa con trong gia đình

Việt lăn kênh ra ván, cười khì khì:

- Chị có bị chặt đầu thì chặt chớ chừng nào tôi mới bị.

Đó quả thực là những đoạn đối thoại hết sức sinh động, mang đậm sắc màu miền Nam. Sắc màu ấy không chỉ toát lên từ cách thức sử dụng từ ngữ mà còn được thể hiện ở cách nói năng, suy nghĩ bộc trực, thẳng thắn của những con người nơi đây. "Những đứa con trong gia đình" thực sự là những trang văn về đất và người Nam Bộ, sống mãi trong tâm trí độc giả bằng những ấn tượng rất riêng, rất độc đáo. Và có lẽ, cái tạo nên sự thành công ấy cho nhà văn Nguyễn Thi có gì khác ngoài tình yêu và sự gắn bó đến mức ruột thịt mà ông đã dành cho đất và người miền Nam? Người dân nơi đây cũng thân thương gọi ông là nhà văn của đồng bào Nam Bộ có lẽ cũng bởi họ vô cùng trân trọng chính cái tình yêu ấy!

Vậy là cuộc kháng chiến vệ quốc vĩ đại đã theo bánh xe của lịch sử dân tộc chạy lùi sâu vào quá khứ. Cuộc sống và con người hiện đại, nói như cố nhà văn Nguyễn Minh Châu: "Con người ta nhiều khi cũng là một cánh rừng cỏ lau đầy sức sống. Rất chóng lãng quên những con người đã ngã xuống", có nhiều giá trị đã nhiều khi bị người ta hờ hững bỏ quên. Trên đường phố Sài thành xe và người "chăng tơ nghẽn lối", không biết nhiều người khi bước chân trên con đường mang tên Nguyễn Thi có còn thao thiết nhớ đến ông? Có lẽ đó là con số không nhiều. Nhưng không hiểu sao, tôi cứ tin rằng, những hình tượng "người mẹ cầm súng", những nhân vật như Việt và Chiến trong "Những đứa con trong gia đình" sẽ vẫn còn được nhiều người nhắc nhớ rất lâu, rất lâu nữa. Bởi có lẽ cũng giống như những Hồn Minh, Lục Vân Tiên, Vương Tử Trục ... trong trang văn Đồ Chiểu, những con người miền Nam thấy được thấp thoáng bóng dáng mình, tính cách mình, quê hương xứ sở mình cũng hiện hình đâu đó ở Việt và Chiến trong những trang văn Nguyễn Thi. Đó chính là dấu ấn miền Nam, là sắc màu miền Nam mà Nguyễn Thi đã tạo dựng hết sức thành công. Và như thế, tên tuổi của nhà văn Nguyễn Thi đã đâu dễ dàng gì trôi vào quên lãng trong tâm thức mỗi người chúng ta hôm nay và mai sau?

Bài mẫu 2:

Truyện *Những đứa con trong gia đình* của Nguyễn Thi là khúc tráng ca của tuổi trẻ miền Nam anh hùng thời đánh Mỹ.

Một trong những nét đặc sắc về nghệ thuật là Nguyễn Thi đã tạo nên màu sắc Nam Bộ, một dấu ấn tuyệt đẹp mà độc giả dễ dàng nhận thấy.

Màu sắc Nam Bộ biểu hiện rõ nhất là ở cảnh vật được miêu tả, ở sự việc được nói đến, ở tính cách và ngôn ngữ nhân vật được khắc họa (má Tư Năng, chú Năm, chị Chiến, Việt..).

Màu sắc Nam Bộ trong truyện Những đứa con trong gia đình

Cảnh tượng chiến trường ở nơi nào, ở thời nào chẳng giống nhau, nhưng dưới ngòi bút của Nguyễn Thi, chiến trường sau tiếng bom rền đạn réo lại có nét riêng, rất Nam Bộ. Giữa đồng không mông quạnh “một sự vắng lặng như từ trên trời lao xuống..”, “tiếng đế gáy u u cao vút mãi lên” giữa đêm sâu thăm thẳm. Chính giữa không gian ấy, người chiến sĩ bị thương nặng, lạc đơn vị mới cảm thấy rõ nhất mình đang trở về kỉ niệm tuổi thơ, mình đang sống giữa quê hương (một nơi trên vùng đồng bằng Nam Bộ): “Bóng đêm vắng lặng và lạnh lẽo bao trùm lấy Việt, kéo theo đến cả con ma cụt đầu vẫn ngồi trên cây xoài mồ côi và thằng chổng thụt lưỡi hay nhảy nhót trong những đêm mưa ngoài vòm sông, cái mà Việt vẫn nghe các chị nói hồi ở nhà, Việt nằm thờ dốc...”.

Ngôi nhà má Tư Năng cũng như hàng ngàn hàng vạn mái nhà của bà con khắp vùng Hậu Giang, Tiền Giang, Bạc Liêu, Bến Tre... ở cạnh các vàm, các kênh, bao trùm bởi màu xanh của rừng bần, của khóm đước, mà người Bắc rất dễ nhận ra: “Nhà dầy cửa ra sông, trong đêm vui náo nức này, đom đóm từ ngoài rừng bần cũng kéo vào đầy nhà. Chúng bay chớp chớp như dò trên nóc rồi sà xuống mặt Việt”.

Màu sắc Nam Bộ được thể hiện ở những vật dụng, ở cái gia tài của má Tư Năng để lại. Đó là “năm công ruộng hồi trước mấy chú cấp cho ba má”, là “hai công mía để dành làm đám giỗ ba má”, là những thứ làm ăn của nhà nông nghèo khó, lam lũ: nồi, lu, chén, đĩa, cuốc, vạ, đèn soi mà chị em Việt sẽ gửi lại chú Nam, trước khi đi đánh giặc.

Cảnh đêm tòng quân của tuổi trẻ vùng đồng bằng Nam Bộ vui như ngày hội, bà con cô bác cả xã kéo đến, “dàn sáng rực”, hai chị em Chiến và Việt tranh giành nhau, làm cho anh các bộ “đã cầm viết rồi lại dặt xuống”, chú Năm phải “nheo mắt nhìn” đứng ra phân xử: “Hai đứa cháu tôi nó một lòng theo Đảng như vậy, tôi cũng mừng. Vậy xin trên cứ ghi tên cả hai. Việc lớn là tính theo việc lớn, còn việc thốn mọn trong nhà tôi thu xếp khác xong”. Đó là tấm lòng, là ý nghĩ, là cách nói chất phác của bà con cô bác nơi miệt vườn vùng đồng bằng sông Cửu Long.

Cảnh hỗn chiến giữa ta và giặc, cảnh tấn công như vũ bão của quân ta. qua sự lắng nghe, sự cảm nhận của Việt vừa hồi tỉnh sau cơn mê cũng mang nét rất riêng của Nam Bộ thời đánh Mĩ: “Việt góc dậy. Rõ ràng không phải tiếng pháo lênh lênh của giặc. Đó là tiếng nổ quen thuộc, gom vào một chỗ, lớn nhỏ không đều, chen vào đó là những dây súng nổ vô hồi vô tận. Súng lớn và súng nhỏ quện vào nhau như tiếng mõ và tiếng trống đình đánh dậy trời đất hồi Đồng khởi”.

Hình ảnh má Tư Năng dẫn đàn con đi đòi đầu ba, hình ảnh má Tư Năng hiên ngang, thách thức: “Vợ Tư Năng đây!” khi đứng trước mũi súng và lời hăm dọa của lũ giặc: “Vợ Tư Năng đâu?”. Bọn lính bắn vọt qua đầu má, má đưa hai bàn tay to bản phủ lên đầu đàn con đang nép dưới chân. Má chèo xuồng, mà đi làm thuê, mà đi đấu tranh chính trị, má coi thường cái chết, vì má tin một cách mộc mạc, giản dị rằng “người chết có cái vui của người chết, nếu không, người ta sanh con ra làm gì?” Hình ảnh má Tư Năng làm ta nhớ đến câu nói: “Còn cái lai quần cùng đánh” của chị út Tịch trong Người mẹ cầm súng.

Màu sắc Nam Bộ trong truyện Những đứa con trong gia đình

Cái cuốn sổ ghi bao việc “thôn mọn” trong gia đình bằng thứ chữ “lòng còng” Chuyện thím Năm, ông nội, bác Hai, tía của Việt... bị giặc giết như thế nào, các chiến tích của ông nội, của thằng Hai, của chị em Việt, chú đều ghi rõ. Cuốn sổ ấy là truyền thống cách mạng của gia đình má Tư Năng, cũng là của hàng vạn gia đình nông dân Nam Bộ trong suốt ba mươi năm trời đánh Pháp, đánh Mỹ.

Nguyễn Thi có tài sử dụng một số chi tiết nghệ thuật bắt nguồn từ hiện thực cuộc sống, nâng lên tầm khái quát, tô đậm màu sắc Nam Bộ. Tiếng hò của chú Năm là một chi tiết nghệ thuật đặc sắc, độc đáo của Nguyễn Thi tạo dựng nên. Giọng hò của chú Năm “đục và tức như gà gáy”. Đã nhiều lần chú cất giọng hò. Trước bữa cúng má Tư Năng, chị em Việt Chiến sắp lên đường ra trận, chú Năm cất giọng hò: “Câu hò nổi lên giữa ban ngày, bắt đầu cất lên như một hiệu lệnh dưới ánh nắng chói chang, rồi kéo dài, từng tiếng một vỡ ra, nhẩn nhũ, tha thiết, cuối cùng ngắt lại như một lời thề dũ dội”.

Chị Chiến giống má như đúc. Chiến cũng có hai bắp tay tròn vo sạm đỏ màu cháy nắng như má. Tiếng “cóc”, tiếng “nghe”, tiếng “ừ”, tiếng chân bước “bịch bịch” của Chiến có khác nào má, “in như má vậy”. Bàn việc thu xếp nhà cửa trước khi đi đánh giặc, nghe em nói, Chiến “hứ một cái “cóc” rồi trở mình. May mà chị không bẻ tay rồi đập vào bắp vế than mỗi” như má. Chiến đảm đang, sớm biết lo liệu, thường nhường nhịn em, chú Năm đã hết lời ca ngợi: “Không! Việc nhà nó thu được gọn thì việc nước nó mở được rộng, gọn bề gia thế, nặng nề nước non”. Chiến có tư thế hiên ngang, quyết liệt như các o du kích vườn dừa Bến Tre: “Đã làm thân con gái ra đi thì tao chỉ có một câu: Nếu giặc còn thì tao mất, vậy à”.

Việt là hình ảnh đẹp nhất, in đậm màu sắc Nam Bộ nhất trong truyện Những đứa con trong gia đình. Nụ cười “lớn lên”, hai gò má “cũng mướt như da trái vú sữa”, cái ná thun của tuổi thơ vẫn mang theo khi đi bộ đội, Việt rất giống ba, mỗi lần nghe tiếng ná thun của Việt, má Việt lại nói: “Đó, lại giống cái thằng cha nó rồi!”. Việt hồn nhiên, trong sáng hay tranh giành với chị, nhưng lại “giấu chị như giấu của riêng” trước đồng đội. Dũng cảm trong chiến đấu, không sợ giặc nhưng lại sợ “thằng chổng thụt lưỡi”, “con ma cụt đầu”... Mới hai tuổi quân đã lập công tiêu diệt một xe bọc thép Mỹ; bị trọng thương, lạc đơn vị, nằm giữa chiến trường, tuy chỉ còn một viên đạn đã lên nòng. Việt “vẫn sẵn sàng nổ súng”, “Trên trời có mây, dưới đất có mây, cả khu rừng này còn có mình tao. Mây có bắn tao thì tao cũng bắn được mây”... Hình ảnh Việt theo má lên tới quận “đòi đầu ba”, hình ảnh Việt trong đêm tòng quân, trong cảnh cùng chị gái khiêng bàn thờ má sang gửi nhà chú Năm đã làm ta nhớ mãi, nhớ đứa con trai má Tư Năng, nhớ một chàng trai mới lớn vùng miệt vườn đồng bằng sông Cửu Long thời chống Mỹ. Việt là hình bóng của quê hương; Việt là hiện thân trong câu hò của chú Năm: "... khi thì Việt biến thành tấm áo vá quàng hoặc con sông dài cá lội của chú, khi thì Việt biến thành người nghĩa quân Trương Định, ngọn đèn biển Gò Công, hoặc ngôi sao sáng ở Tháp Mười”.

Thời chống Mỹ, tuổi trẻ cả nước ta nung nấu một lời thề: “Ra đi chỉ một lời thề - Chưa giết hết giặc chưa về quê hương”. Việt và chị gái khi khiêng bàn thờ má đi gửi cũng định

Màu sắc Nam Bộ trong truyện Những đứa con trong gia đình

ninh một lời thề: “Nào, đưa má sang ở tạm bên nhà chú, chúng con đi đánh giặc trả thù cho ba má, đến chừng nào nước nhà độc lập, con lại đưa má về”.

“Những đứa con trong gia đình” đã kết tinh nghệ thuật của ngòi bút Nguyễn Thi. Nghệ thuật kể chuyện, dựng cảnh, tạo hình, chọn chi tiết điển hình, phân tích tâm lí nhân vật, cá biệt hóa ngôn ngữ nhân vật... tất cả đều mang màu sắc và hương vị Nam Bộ. Màu sắc Nam Bộ tạo nên hồn cốt phong cách ngôn ngữ nghệ thuật của Nguyễn Thi trong *Người mẹ cầm súng* và *Những đứa con trong gia đình*.

Sự thành công đó đã khẳng định vị thế được tôn vinh của Nguyễn Thi là "nhà văn của người nông dân Nam Bộ thời chống Mỹ”.